ՄԵՏԱՍԱՆԵՐՈՐԴ — ՏԱՐԻ—ԹԻՒ—567—ՇԱԲԱԹ—22—ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1862

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

Տարեկանագինն է 6 Արծաթ Մէճիտիէ։
Վեցամսեայ 3 1/4 ,,,
Մէկ ծանուցումը տողին 2 դուրուշ է
Ստորագրութիւնները կանխիկ են։
Ստորագրութիւնները ամեն ամսոյն 1ին եւ 15ին կը սկսին։

Դուրս երթալիք լրագիրներուն ճամբու ծախքը առնողին վրայ է։
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն Խմբագրին պիտի ուղղուի. եւ առանց ճամբուն ծախքը խրկողին վրայ է։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 22 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ՊՕՐՍԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

Մարսիլիա 24 դեկտ.

Հասած նաւեր չկան. ցորեն՝ քիչ կուղուի 127, կալաց 50 25. գործ չկայ. դուառներուն մէջ կիջնան։—Մետաքս խողակ՝ թուլ։ Սուսամ 61։—փոխանակութիւն 25։—ֆոնտոնները կը բարձրանան 70։—Քոնսոլիտէ 92 8/8։

Լոնտրա 22 դեկտ.

Ցորեն, դարի, եգիպտացորեն, առջի գընոյն վրայ. քիչ մը կուղուի. գործերը չափաւոր։—Շաքար 50։—Խահուէ 68 մինչեւ 71։—Քոնսոլիտէ 92 8/8։—Օսմանեան 40 3/4։—փոխառութիւն 70 1/2, 71։ Նորը 71 1/2։

Մարսիլիա 27 դեկտ.

Ցորեն, կը բռնուի 126։—Իպրայիլ 29 50։—Բուռմէլի 125։—Վառնա 29 50։—Լեհ 127. ֆր. 55։—Եռեւէ չհասնիր եւ խորին թուլութիւն մը կը տիրէ։—Մետաքս եւ խողակ թուլ։—Սուսամ 61 52։

Փոխանակութիւնք 24 97 1/2։—ֆոնտոնները կը բարձրանան 69 85։—Քոնսոլիտէ 92 7/8։

Լոնտրա 29 դեկտ.

Արմտիքընդհանրապէս նոյն դին եւ աւելի կը բռնուի։—Մետաքս կը բռնուի. Պարսկ. եւ կոստ։ 11էն 11 50։—Քոնսոլիտէ 92 1/2։—Օսմանեան 41։—փոխառութիւն 70 3/4։—Նորը 71 3/8։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Յունաստանի խնդրոյն վրայ բանակցութիւնները դեռ կը շարունակեն երեք պաշտպան տէրութեանց մէջ, եւ կերեւի թէ քանի մը կէտերու վրայ դեռ չեն կրնցած համաձայնիլ։

Այս կէտերն են նախ Յոնիական կղզիներն Յունաստանի տալու խնդիրը, որուն Անգղիա հաճութիւն կուտայ, բայց 1815ի դաշնադրութիւնն ստորագրող տէրութիւններէն ոմանք կը դժկամակին եղեր՝ պատճառ բռնելով թէ յարատեւ խռովութիւններու եւ ապստամբութեանց կեդրոն մը կըլլան։

Արկրոդ կէտն է Յունաստանի դահին յաջորդութեան խնդիրը։ Պաշտպան տէրութիւնները խորհելով որ իրենց թագաւորական ազգատոհմերէն դուրս մէկն ալ թէ եւ յոյնք ընտրեն, կրնայ ըլլալ որ ընտրուողը չհաճի, եւ այն ժամանակը յունաց ընելիք նոր ընտրութիւնն ալ առաջինին պէս պարապը երթայ, ուստի որոշեր են առաջարկեալ ընտրելիներուն հաճութիւնը կանխաւ ստանալ։ Բաւարարելի Ֆերտինանտօ թագաւորը՝ որ ամենէն աւելի յաջողութեան յոյս տուող ընտրելիներէն մէկն է եւ պաշտպան տէրութեանց ալ ուզածն է, յանձն չառնուր Յունաստանի թագն ընդունիլ. բայց Անգղիա զանի համոզելու կաշխատի։

Վերջին հեռագրական լուրի մը ծանուցածին նայելով, պաշտպան տէրութիւնները կը խորհին որ եթէ Բաւարեալ Ֆերտինանտօ թագաւորը չհամոզուի, Դաղղիացւոյ վախճանեալ Լուի Ֆիլիպ գահակալոյս թագաւորին որդին Օմալի դուքսը ընտրելի կառաջարկեն։

Դաղղիական Բանթիթիւսիոնէլը բազմին հետեւեալ կերպով կը ներկայացնէ պաշտպան տէրութեանց Յունաստանի նկատմամբ բռնած դիրքը։

« Անգղլոյ կառավարութիւնը միաբանեցաւ Դաղղլոյ եւ Ռուսիոյ հետ։ Ուրեմն դաշնադրութիւններն հաստատ պիտի բռնուին ըստ մտաց եւ ըստ գրոց։ Բայց Անգղիա թերեւս աւելի բան մ'ալ ունէր ընելիք։ Իւր ազատասիրութեամբը պէտք էր լսել ժողովրդոց խնդրուածքը, եւ իր սովորական խոհականութեամբը հետեւիլ իր մէկ քանի դիւսաւոր քաղաքագիտաց լուսաւոր խորհուրդներուն։ Անգղիա՝ Յոնիական եօթն կղզիներն Յունաստանի թողով՝ չափաւորութեան եւ անշահասիրութեան օրինակ մը կուտայ։

« Այս բանը ընելու համար ուրիշ պայման մը չառաջարկուիր Յունաստանի, բայց միայն թէ առժամանակեայ կառավարութեան առաջին յայտարարութեանը հոգին եղող սկզբունքներէն չխոտորի. այն է « միապետական կառավարութեան ձեւն յարգել, դաշնադրութիւններն հաստատ պահել եւ ուրիշ տէրութեանց հետ բարեկամ մնալ »։

« Յոյներն անշուշտ իրենց շահը բաւական ճանչնալով հաւատարիմ պիտի կենան այս սկզբանց։ Սկէց զատ, իրենց ընելիք նոր ընտրութեանը մէջ պիտի նային որ անհանդիստ չընեն այն մեծ տէրութեանց եւ ոչ մէկը՝ որոնք Յոնիական կղզիներն Անգղլոյ պաշտպանութեանը յանձնող դաշնադրութիւնը ստորագրած են, եւ այն դաշնադրութիւնը Յունաստանի շահաւոր կերպով չափաւորելու համար ալ խորհուրդ պիտի հարցուի անոնց։ »

Անգղլոյ լրագիրներն համակարծիք չեն Յոնիական կղզեաց Յունաստանի տրուելու խնդրոյն վրայ։ Մէկ քանին յայտնապէս կը գովեն այս անշահասիրական գործը։ Մէկ քանին ալ կը պնդեն թէ Ռորֆուն Ճիպրալթարի չափ կարեւորութիւն ունի Անգղլոյ համար։ Տէյլի Թելեկրաֆ լրագիրը՝ որ վերջիններէն է՝ կը կարծէ թէ Անգղիա կրնայ՝ առանց իր զինուորական շահերը զոհելու՝ Յունաստանը զոհ ընել. ուստի կառաջարկէ որ Ռորֆուի նաւահանգիստն իր ձեռքը պահէ։ Մօրնինգ Էրոլտ լրագիրն ալ անմասութիւն կը համարի Ռորֆու կղզին Յունաստանի թողուլը։

Ուրիշ անգղլական լրագիր մ'ալ Յոնիական եօթն կղզիներուն վրայհետեւեալ դիտողութիւնը կընէ։

Յոնիական կղզիներն Անգղլոյ պաշտպանութեան տակը մտնելէն 'ի վեր տասն եւ հինգ միլիոն անգղլական լիրա ծախք եղած է զօրանոցներու, մարտկոցներու, դպրոցներու, հիւանդանոցներու եւ տերութեան վերաբերեալ այլ եւ այլ շէնքերու համար. եւ մինչեւ ցայսօր երկու հարիւր յիսուն հազար լիրայէն աւելի տարեկան ծախք կերթայ, իսկ եկամուտն ընդհակառակն քսան եւ հինգ հազար լիրայի հազիւ կը հասնի։

Դաղղիական Բանթ ի լրագիրն ալ հետեւեալ վիճակագրական տեղեկութիւնը կուտայ Յոնիական կղզեաց բնակիչներուն թուոյն վրայ։

« Յոնիական կղզեաց բնակիչներուն թիւը 300 հազարի մօտ է, հետեւեալ կերպով բաժնուած. Կորֆու 85000. Քէֆալոնիա 91000. Զանթա 64000. Սանթա Մաւրա 23000. Իթաքա 8500. Փաքսո 8000. Զէրիկո 900. »

———

Հունգարիայի ժողովրդեան եւ Աւստրիոյ կառավարութեան մէջ տիրած երկարաժամանակեայ անհամաձայնութիւնը վերջացընելու համար, Հունգարացւոց ազնուականները վերջին ժամանակներս Բէշթի մէջ ժողովներ ընելով, պահպանողական սկզբանց նպաստաւոր, բայց միանգամայն ազգին եւ տերութեան իրաւունքն համաձայնեցընելիք կարգադրութիւններ ըրեր, եւ նոյն կարգադրութիւններն Աւստրիոյ կառավարութեան առաջարկեր էին։ Վիէննայէն եկած վերջին լուրերէն կը հասկցուի թէ Աւստրիոյ կառավարութիւնը չէ ընդուներ այն կարգադրութիւնները, սա պատճառաւ որ Հունգարացիք իրենց 1848ի սահմանադրութեան ճանաչումը կը խնդրեն Աւստրիոյ կառավարութենէն, եւ Վիէննայի երեսփոխանական ժողովին ալ իրենց կողմանէ անդամներ ընտրել չեն ուզեր։ Սանկով պարապը ելաւ Հունգարիոյ ազնուականներուն հաշտարար ջանքը, եւ հետեւաբար Հունգարիոյ վիճակը դարձեալ անորոշ կը մնայ՝ վասն դաւոր հետեւանքներու սպառնալեաց ներքև։

———

Այս օրերս Դանուբեան իշխանութեանց հողին վրայ հրաշէնք փոխադրող բազմաթիւ կառքեր բռնուեցան, որոնք Ռուսիոյ հողէն կուգային։

Այս զէնքերը՝ որ ըստ ոմանց Սերվիա, ըստ ոմանց ալ Իպրայիլ կերթան եղեր, Պուքրէշի անդղական, դաղղական եւ աւստրիական հիւպատոսներուն բողոքովն արգիլուեցան ու պահուեր են, եւ հիմա քննութեան ներքև են։

Պուքրէշէն աւստրիական Պագէթ լրագրին գրուած նամակ մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ այս գործին վրայ։

« Երդէն այս փոխադրեալ զէնուց շատութիւնը կասկած պէտք է պատճառեր որու որ դիտմամբ աչք գոցելու կամք չունենար։ 1000ին աւելի կառք լեցուն էին այս զէնքերով, բայց ամենն ալ մէկ ճամբէ չէին գար, այլ երեք ճամբու բաժնուած էին, Սերեթի, Բլոյէշթիի եւ Բրայօվայի վրայ։ Զէնքերը փայտէ մնուկներու մէջ դրուած եւ փոխաթներով ծածկուած էին, եւ կառքերը բերող գեղացիներն ալ անանկ հաւատացեր էին թէ մէջը չոր սալոր եւ ճարպ կար։ Զարմանալին սա է որ կառավարութեան գործակալներ անոնց յուզարկմանը հոգատարութիւն կընէին կըսուի։

« Կը կարծուի թէ այս զէնքերը Պուլգարիա կը ղրկուէին ուր կաշխատուի ժողովուրդը ոտք հանելու Օսմանեան կառավարութեան դէմ։ Իպրայիլի մէջ արդէն Պուլղարներու մանաւորով մը կայ Պուլղարիան ապստամբեցընելու համար։ բայց կը կարծուի թէ ուրիշ մանաւորներ ալ կան Դանուբեան իշխանութեանց երկրին մէջ։ Այս իրողութիւններն այնչափ ծանրակշիռ են որոց առջև Դուռը չիրնար լուռ կենալ։ »

Ռեդրսպուրկէն լուր կուտան թէ Սերվիոյ իշխանը Ռուսասատանէն իրեն ղրկուած զէնքերուն վրայ Ռուսիոյ կառավարութեան բացատրութիւն տալով՝ կըսէ եղեր թէ այն զէնքերը Սերվիոյ ներքին հանդարտութիւնը պահելու համար պէտք եղած զինուորներուն սպառազինութեանը համար ըլլալով, թշնամական նպատակ մը ունենալու զրոյցները բոլորովին սուտ են, եւ ինքը բնաւ դիտաւորութիւն չունի հաստատեալ դաշնադրութեանց դէմ բան մը ընելու։

Պուքրէշէն դեկտ. 16 թուով մայրաքաղաքիս յունարէն Վ՝ եղանթիս լրագրին գրուած նամակ մ'ալ հետեւեալ ծանրակշիռ լուրը կուտայ։

« Երէկ լուր տարածուեցաւ քաղաքիս մէջ թէ Բալաֆաթի մօտ Վ՝ալաքիացի եւ տաճիկ զօրաց մէջ կռիւ մը եղեր է։ Կըսուի թէ Վ՝ խոմի կառավարիչը քանի մը անգամ գրեր է Մ՝ոլտո-Վ՝ալաքիոյ իշխանութեանց որ Սերվիա երթալու սահմանուած 30000 հրացանուց փոխադրութիւնը արգիլեն։ Այս ազդարարութեան ականջ չդրուելով, գունդ մը օսմանեան զօրք Բալաֆաթ ղրկուեր է նոյն զէնքերուն փոխադրութիւնը արգիլելու, եւ այս պատճառաւ Վ՝ալաքիացի պահապան զօրաց հետ կռուի բռնուեր են։ Երէկ առաւ Պուքրէշէն նոր զօրաբաժին մը փոքր Վ՝ալաքիա գնաց։ »

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քանի մը ամսէ 'ի վեր մայրաքաղաքիս մէջ Տաճկերէն նոր լրագիր մը կը հրատարակուի Թասվիրը-Էֆքեար (նկարագիր կարծեաց) անունով՝ խմբագրութեամբ գիտնական Շ՝ենասի Էֆէնտիին որ Եւրոպական լեզուաց հմուտ, քաղաքագէտ եւ ազատամիտ անձ մըն է։

Յիշեալ լրագրին վերջին թիւերէն մէկուն մէջ Ռուսիոյ արեւելեան քաղաքականութեան վրայ նշանաւոր յօդուած մը կը տեսնենք, որուն համար կրնանք ըսել թէ մինչեւ ցարդ հրատարակուած տաճկերէն լրագրութեանց մէջ այնպիսի ազատամիտ եւ համարձակ դաղափարներով գրուած մը տեսնուած չէր։ Տաճիկ գրչէ մը եղած։ Սոր համար արժան համարեցանք նոյնը թարգմանելով մեր արգոյ ընթերցողաց ալ ուշադրութեանը յանձնել։

« Ժամանակ մը 'ի վեր Ռուսիոյ լրագիրները Տաճկաստանի վրայ խօսած ժամանակնին անտարակոյս դառնութիւն մը գործածելով, այս բանը առիթ կուտայ մեզ ներելի եղածին չափ ճշմարտութիւնը յայտնելու։

« Ռուսիա տիեզերական տիրապետութեան ոգւոյն վրայ հիմնուած քաղաքականութեան մը հաւատարիմ կեցած, Բրութ գետի յաղթութենէն մինչեւ Ադրիանուպօլսոյ անցքերը՝ անձնական թըշ-

ԴԱՏՈՒԵՆՔ

Ընկեր Հայր Հրանդ Տ. Գրիգորեան Ամերիկայեն գրեցեր է մեզի հետեւեալ նամակը։

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ, 12 Հոկտեմբեր 1896։

Սիրելի Տիրոջ Գ. Գրիգորեան։

Ինչպես գիտնաս, Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ գաղթեցինք Հոկտեմբերի 1-ին։ Ճանապարհորդութիւնս բաւական դիւրաւոր անցաւ։ Ամերիկայի մեր գաղութներուն մասին ինչ գրեմ, գիտնաս, որ Ամերիկայի գաղութներուն մասին գրելու բան չունիմ։ Ամերիկայի գաղութներուն մասին գրելու բան չունիմ, ինչպես գիտնաս, որ Ամերիկայի գաղութներուն մասին գրելու բան չունիմ։

Սակայն կէտ մը կայ որ չենք կրնար առանց խորհրդածութեան անցնիլ։ Այս կէտը Մեծապատիւ Տէր Մատթէոս Պ. Եհվատա Ս. Պաթողիկոսին իրենց օրինաւոր բաղձանացը քաջալերելն ձեռնասու ըլլալն է։ Սրբազան հայրապետը՝ ինչպէս տեսանք վերոյիշեալ դրութեան ընթացքին մէջ, իր հանրածանօթ ազգասիրութեամբն և ուսումնասիրութեամբը պատկեր է մեր Ազգաբնակ ազգայնոց ջանքը՝ ամեն ազդօրէն խնդրուածքնին անմիջապէս ընդունելով և հայրապետական օրհնաձիր կոնդակներովը հաստատելով։ ԵՒ որ աւելին է՝ վանքերու մէջ անպարտուղ բանասիրուած ազգին ստացուածները՝ ի նպատ ուսումնական զարգացման ազգիս գործածելու բարձր հրամանը տալով։ այն ստացուածները կրնան՝ որ ազգին իւրաքանչիւր անհատից արդեամբը հաւաքուած, ապարդիւն բանասիրկուելէ՝ և մեծ մասամբ յումպէաս վատնուելէ զատ, շատ անգամ ալ անցագ ոլորվայններու ճարակ և կը համարձակինք ըսել սրբապիղծ ձեռքերու ալ որս կըլլան, մինչդեռ ազգին ճշմարիտ պիտոյին գործածուելու համար հանգանակուած են այն ստակները։

Այս է որ ամեն և մեզի հետ բոլոր ոիջամիտ ազգայինները խորին երախտագիտութեան և շնորհակալութեան կը հաղորդեն առ Պ. Եհվատա Սրբազան Հայրապետն մեր։

Այս իսկ է նաև պատճառը՝ որ Պ. Եհվատա Սրբազան Հայրապետին այս ամառ Թիֆլիզ ըրած այցելութեան ժամանակ, կարգէ դուրս ջերմեռանդութեամբ ընդունելութիւն մը ըրեր են Թիֆլիզեցի ազգայինք, և Թիֆլիզի քաղաքացեաց գլուխ Փրիդոնեան մեծարգոյ Պ. Պէորգն՝ ի դիմաց իւր քաղաքակցաց՝ հետևեալ շնորհակալութեան ուղերձը ըրեր է Տորին Պ. Եհվատա Սրբազնութեան։

« Ձերդ Պ. Եհվատառութիւն։
Բարեգութ Հայր։

« Տփխիսու Հայոց ժողովուրդը ի վաղուց հետէ ծարաւեալ կ'սպասէ գալստեան Ձերդ Հայրութեան։ Եհա այսօր արժանացաք Ձերդ Սրբութեան, և սիրտք մեր լցան մեծաւ բերկրանօք։

« Ընդունեցէք, բարեգութ Հայր, մեր բոլորեցունց անսահման որդիական հարազատութիւնը, որով Ժողովուրդս Հայոց միշտ լի է եղել առ նախորդս Ձեր և առ սուրբ Աթոռն մեր, որ կեդրոն է միութեան բոլոր ազգիս։ Հայք ըստ կամաց Աստուծոյ թէպէտ ցիր և ցան են եղել ի վերայ երկրիս, բայց միևնոյն ժամանակ բոլոր իրանց ղեկավարութեամբ կապեալ են ամրապէս իրանց սուրբ Աթոռին, որով դեռ ևս կը կազմեն մի հոգի և մի մարմին։ Ձեզ միայն տուեալ է Աստուծոյ զեկավարել բոլոր ազգիս հոգևոր դրութիւնը և շարժել մեզ օր ըստ օրէ դէպ ի ազգային լուսաւորութիւնը—մանաւանդ ի հոգևոր բանս, որով մեր երանելի Սանինքը միշտ արթուն պահպան են եղել մեր սուրբ, աղաստ և անշրջոթ հաւատոյ և եկեղեցւոյ։

« Երախտագիտութիւն մեր մեծ է վասն բարեկարգութեանց Ձերոց յօգուտ և ի յառաջադիմութիւն Ազգիս, զոր ցուցիք և այս մերձակայ ժամանակիս, պատուելով զենդիրս մեր վասն լուսաւորութեան մանկանց մերոց։ Դուք էք ազգիս բարօրութեանց մերոց։ Ի Ձէնջ, իբր ի յարեգականէ, սփռին ի մերոյ մեր ճանաչք երկնային շնորհաց, զոր միշտ պարգևել է մեզ Աստուած, պահպանելով բոլորեցունցս մինչ ցայսօր ընդ արթուն հոգևոր հովանաւորութեամբ Հայրապետաց մերոց։

« Ձեմ կարող բաւականին յայտնել Ձերում Պ. Եհվատառութեան այն ջերմեռանդ սէրը, որով բոլորիքեանք բորբոքված են այսօր վասն Ձերոյդ Սրբութեան։ Բազմութիւն ժողովրդոցս, որ ահա՛ կայ առաջի մեծարգոյ Տեառնդ, և որ սրփռեալ է ի մի ծայրէն քաղաքիս մինչ ի միւս ծայրն, իւր ուրախալի դիմաքն՝ վկայ է այն բոլոր անկեղծ զգացողութեանց, զոր ես իմ տկար և անպօր լեզուաւս չկարացի արժանապէս արտայայտել Ձերում Օծութեան։ Ինձ միայն կը մնայ ի բեռանոյ ժողովրդոցս աղաչել զԱստուած՝ յամենայն ազգօգուտ գործս Ձեր տալ Ձերում Պ. Եհվատառութեան զօրութիւն և մեզ միշտ միութիւն և սէր։ վասն զի ուր սէր է, անդ և Աստուած է, և ուր Աստուած է, անդ են ամենայն բարիք։ »

Մեծապատիւ Հայեան Յովհաննէս ազան երկարատեւ հիւանդութենէ ետեւ ամսոյս 17ին իւր մահկանացու ընթացքը կատարեց ի հասակի 87 ամաց։

Հանգուցեալը՝ արժանաժառանգ որդի մեծանուն Ստեփան ամիրայի, այն բարեյիշատակ ազգայիներէն էր որոնք անթերի կատարած են իրենց պարտաւորութիւնը առ Աստուած, Եղգն ու ընտանիս։

Իւր աստուածապաշտ և երկիւղած վարուցը ապացոյցները ակներև կերևնային մինչև վերջին օրերը, և բազմաթիւ բարերարելք կօրհնեն իր յիշատակը եւ պիտի օրհնեն այսուհետև ալ։

Եղգը երախտագիտութեամբ կը ճանչնայ անոր ուրիշ ազգասիրութեան գործոցը հետ նաև Գէյ յօղլուի և Ղալաթիոյ Միւթէվէլլութեան պաշտօնին ատեն 20 տարի անընդհատ եկեղեցիներուն պայծառութեանը և դպրոցաց բարեկարգութեանը մասին մատուցած անձնուէր ծառայութիւնը։

Իր բարեսէր զաւակունքը իւր տուած կրթութեանը շնորհիւ ազգին բարի համբաւ ստացած են ազգասիրութեան եւ բարերարութեան գործքերով, որոնցմէ մեծարգոյ Տոքթոր Յ. Հայեան Եղգային հիւանդանոցի խորհրդատու բժշկապետ ընտրուած է։

Հաճայոյս ենք որ իրենց մեծանուն հօրը շաւղին հետևելով կենդանի պիտի պահեն անոր անունը, և լեռվին պիտի պատասխանեն Եղգին իրենց վրայ ունեցած յուսոյն ի պարծանս իրենց ազգատոհմին։

Հետևեալ օրը նախորդ պատրիարքը Սարգիս արքեպիսկոպոսին և բազմաթիւ երեւելի անձանց ներկայութեամբ հանգուցելոյն մարմինը Իւսկիւտար Ս. Պարպեկի եկեղեցին տարուելով, և հոն Գէ յօղլուի եկեղեցւոյ քարոզիչ արժանապատիւ Տ. Երեմիա վարդապետը գամբանական աղդու ճառ մը խօսելէն ետև Իւսկիւտարի դերեզմանատունը փոխադրուեցաւ։

Այս կերպով կը վերջանայ յիշեալ բարեպաշտ, ազգասէր եւ բարեխնամ ծերունւոյն կեանքը ի մեծ տրտմութիւն և ի սուգ իւր ընտանեացն և համօրէն բարեկամացը։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Նիկոմիդիոյ գաւառին Պարտիզակ (Պահչէճիկ) գիւղէն գրուած նամակ մը կը ծանուցանէ մեզ թէ անցեալ տարի նոյն գիւղին ազգատ բնակչաց թշուառութեանը նպաստելու համար Պ. Գօլսոյ մէջ հաւաքուած ստակէն զատ՝ 500 դուրուշի մօտ դումար մ'ալ մաշրաքաղաքիս Գումգափուի բնակիչներէն քանի մը բարեսէր անձանց ինամքն հաւաքուած ըլլալով, անցեալները նոյն դումարով գրպարտական օգտակար գասագիրքեր և Աշխարհագրոյց քարտէս մը գներ և Պարտիզակի վարժարանին նուէր ղրկեր են։ Այս ազգասիրական նու իրատուութիւնը՝ որ ըստ ինքեան գովութեան արժանի է՝ հրատարակական շնորհակալութեամբ հրատարակել կը խնդրուի մեզ։

—Սէյվէի Օրթագիւղէն հետևեալ տրտմատիպ նամակը կը հաղորդեն մեզ։

« Մեծարգոյ խմբագիր Մասիս պատուական լրագրոյ։

« Մայս 8ին ցերեկուան ժամը 4 1/2ին միջոցները դիւղս բնակիչներէն մեծապատիւ Աթանասեան Պրիգոր ազգային տունը գրաբաղաբար սարքին յարկի վատարանի ծրխնելոյղէն հրդեհի սկզբնաւորութիւն մը ըլլալով՝ թէպէտ և շուտով հայ և յոյն գրացիներէն խիստ շատ մարդոց բաղմութիւն վազ հասնելով հրդեհին առաջքն առնելու ջանք ըրին, բայց արևելեան հովին սաստկութեանը պատճառաւ չյաջողեցան։ հետևաբար մինչև ժամը եօթ ու կէսը հրդեհը շարունակելով, այն դեղեցիկ շէնքը բոլորովին հրոյ ճարակ եղաւ, որն որ գրեթէ չորս հարիւր կանդունի չափ տեղ դրուած էր։ Գոհութիւն Բարձրելոյն թէպէտ հոգւոյ կորուստ և վնաս չպատահեցաւ այս հրդեհին մէջ, և բոլոր կահ կարասիներն ալ (բայց ի բազմաթեսակ նպարներէն) որոնք մոխիր դարձան թէ և բնակչաց ջանիքը ազատեցան, բայց եղած նիւթական կորուստն ալ բաւական է։

« Այս՞ցաւալի դէպքը բոլոր Մի-Ջազգիս ժողովրդոց սրտին խորին տպաւորութիւն մը ըրաւ։ որովհետև վերոյիշեալ ազնուազարմ Պրիգոր ազգային յիշատակաց արժանի զանազան ազգային նպաստները խիստ շատ են, զորս յիշելով տեղւոյս բնակիչները՝ արտասուալից աչօք կը դիտեին հրդեհին։

« Սորատրելուս ալ ներկայ դանուելով՝ պարտաւորեցայ յայտնել ձեզ այս ցաւալի պատահարը, որպէս զի ձեր պատուական լրագրին միջոցաւ հրատարակէք ի ցաւակցութիւն բարեկամաց ազգասէր ազնուականին։»

14 դեկտ. 1862 Յակոբ Պէյլերեան
Օրթագիւղ-Սէյվէյու։

— Սէլիպօլուէն կը գրեն թէ երկար ժամանակէ ի վեր Ռոսոսթոյի և Սէլիպօլուի շրջականերուն պատուհասն եղող Լաթիֆ անուն աւազակապետը՝ որ անցեալները բռնուելով բանտէն փախեր էր, Սէլիպօլուի գայմագամին անդուլ ջանքովը դարձեալ բռնուեր է, և կը յուսացուի որ այս անգամ իր արժանի պատիժը կրելով՝ Ռոսոսթոյի և Սէլիպօլուի բնակիչները կը հանգստանան։

—Յունաստանի բնակչաց կողմէն նոր թագաւորի մը ընտրութեանը համար տրուած քուէները հաշուելու համար ժողով մը կազմուելով, առ ժամանակեայ կառավարութիւնը որոշեր է որ նոյն ժողովին անդամներէն ով որ իր պաշտօնին ներկայ գտնուելու ընդունակութիւն ունի հինգ տարի քաղաքական գործոց միջամուխ ըլլալու իրաւունքէն պիտի զրկուի։

Եթէ այսպիսի ծանր պայման մը մեր ազգային ժողովներու անդամոց վրայ դրուեր էր, տարակոյս չկայ թէ ժողովներն առանց անդամի կը մնային։

—Ընդհոյ կառավարութեան տակ գտնուած Հնդկաստանի երկիրներուն մէջ ինը հազար հարիւր ինսուն և չորս գրպրոց կայ՝ որոնց ինը հարիւր քսան երեքը հնդիկ ազգոց համար է, և Ընդհոյ կառավարութեան կողմէն այս դպրոցներուն անցեալ տարի 250221 անգղիական լիրա օգնութիւն եղած է։

— Ընուանի Օրաս վերնէ Գաղղիացի ճարտար պատկերահանն այս օրերս հիւանդ ըլլալով, Նաբոլէոն կայսրն իր բանակի օգնականներէն մէկը այցելութեան զրկեց, հետն ալ Պատուոյ Լեգէոնի մեծ ապայութեան խաչանշանը՝ հետևեալ ինքնագիր նամակաւ։

« Սիրելի իմ Պ. Օրաս Վերնէ։
« Ներկայ թիւն կը համարիմ ինձ Պատուոյ Լեգէոնի մեծ սպայութեան խաչը զրկել ձեզ՝ ի նշան իմ ջերմ համակրութեանս մեծ դարու մը մեծ պատկերահանին։

« Ընդունեցէք, սիրելի պարոն Օրաս Վերնէ, իմ անկեղծ սիրոյ զգացմանցս հաւատիքը։»

ՆԱՊՕԼԵՈՆ։

Այսպէս յարգ ունին Եւրոպոյ մէջ երևելի արհեստագէտները, որոց քաջալերութիւնը արհեստներն ալ օր քան զօր կը բարգաւաճին և յառաջ կերթան։

— Լոնդրայի մէջ ժամանակէ մը ի վեր մարդ խղդողներու ընկերակցութիւն մը երևան ելեր է, որոնք գիշերները փողոցներու մէջ մարդիկ կը կողոպտեն՝ փողերնին սեղմելով՝ որպէս զի չկրնան պոռալ։ ասանկով կողոպտեալներուն շատերը խեղդամահ կըլլան։

Այս եղեռնագործութիւնն այն ասոլիճան սարսափ ձգեր է Լոնդրայի մէջ՝ որ կանայք դուրս ելած ատեններն մէկ մէկ արծաթեայ սուլիչ կը կրեն հետերնին որպէս զի վտանգ մը պատահած ատեն՝ սուլելով ոստիկանութեան զինուորներուն խնայ ասն։ Այնչափ շատցեր են սուլիչ գնողները, որ քիչ աւուր մէջ քանի մը ոսկերիչ հարստացեր են։

Իսկ երկչոտ արանց համար ալ սրաքաւոր փողպատներ ու ձեռնոցներ և հին ըմբիշներուն գործածածին պէս կապարաւոր ձեռապանակներ կը շինուին, առանց հաշուելու վեցհարուածեան ատրճանակներն և ուրիշ զէնքերը։

—Այս տարի երեք տմսուան մէջ Անգղիայէն 12,569,629 լիպրա վառօդ դուրս ելեր է, մինչդեռ անցեալ տարի մի և նոյն ժամանակի մէջ հազիւ հազ 4,500,000 լիպրա վառօդ դուրս ելեր էր։ Այս հաշուին նայելով 8 միլիոն լիպրէի մօտ (3,600,000 քիլօկրամ) յաւելուած մը կայ, որուն մեծագոյն մասը Ամերիկայի Միացեալ նահանգները գրկուած է։

Դարձեալ այս տարի Անգղիայէն Միացեալ նահանգները գացած զէնքերուն թիւն է 459,000, մինչդեռ անցեալ տարի հազիւ 168,000ի կը հասնէր։

Անցեալ տարի յունվար մէկէն մինչև սեպտ. 20 Ամերիկան Անգղիայէն ծախուառած է 608113 անգղիական լիրայի զէնք և ռազմամթերք։ իսկ այս տարի յունվար մէկէն մինչև սեպտ. 20 դնած զէնքերուն և ռազմամթերքին գինն է 1,463,615 անգղիական լիրա։ ըսել է որ անցեալ տարուան վրայ 855502 լիրա աւելի։

Այս նիւթերուն երեք քառորդը Հիւսիսային նահանգաց հաշուին համար առնուած է։

—Ֆրանքֆօրթի վիճակագիրներէն մէկը գերմանական դաշնակցութեան ժողովրդոց թիւը 45,000,000 հաշուելով հետևեալ կրօնական բաժանումը կընէ։ 23,690,000 կաթոլիկ, 20,348,000 բողոքական, 28,000 լուտերական, Հայն և 476,000 հրեայ։

1858ին գերմանական դաշնակցութեան մէջ կար 36,715,000 գերմանացի, և 7,685,000 օտար ազգի։ և դաշնակցութենէն դուրս Բրուսիոյ ունեցած երկիրներուն մէջ կար 2,558,000 Գերմանացի և և 1,603,000 օտարազգի և դաշնակցութենէն դուրս՝ աւստրիական գաւառներուն մէջ 2,550,000 գերմանացի, և 18,915,000 օտարազգի։

—Եւրոպական լրագիր մը հետևեալ ժամանակագրան տեղեկութիւնը կուտայ հին ժամանակներէ մինչև 19որդ դարուս սկիզբը եղած գլխաւոր գիւտերուն վրայ։ Գրիտոսի գալուստէն յառաջ։

տարի 2603	Ձիներուն արդէն կողմնացոյց կը գործածէին։
1640 »	Տիւրացիք ատակի կը շինէին։
1500 »	Լիւգայներն ոսկի դրամ ուներին։
1109 »	Ձիներուն ատողաբաշխական սլաքը կը գործածէին։
840 »	Կոմնթոսի մէջ միագոյն նկարչութիւնը գտնուեցաւ։
718 »	Հարթաչափը և ուղղանկիւնը հնարեց Թէոդոր Ճարտարապետ։

Ս. ԱՐԱՐԱՏ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն մէջ՝ Ամերիկեան Ազգային Ընկերութեան Ս. Արարատ Ազգային Դպրոցի Տնօրէնութենէն։

Ամերիկեան Ազգային Ընկերութեան Ս. Արարատ Ազգային Դպրոցի Տնօրէնութենէն։

Ամերիկեան Ազգային Ընկերութեան Ս. Արարատ Ազգային Դպրոցի Տնօրէնութենէն։

ՊԱՏԱՐԱԳԱՄԱՏՈՒՅՑ

ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ 22 ՈՎԿԵՓԱՏԱՆԴԱՏՈՒՅԺ

| | | |